

Regler för allmän studieplan för forskarutbildningsämne

Inledning

För varje forskarutbildningsämne ska det enligt Höskoleförordningen (HF 6 kap., 26 §) finnas en allmän studieplan. Forskarutbildningsämnena inrättas inom områden där Högskolan Dalarna har examenstillstånd på forskarnivå enligt de principer som anges i dokumentet *Regler för inrättande av forskarutbildningsämne vid Högskolan Dalarna och manual för ansökan*.

Följande föreskrifter om innehållet i den allmänna studieplanen har utformats med hänsyn till kraven på allmän studieplan enligt Höskoleförordningen (HF 6 kap., 27 §), där det står att: ”I en allmän studieplan ska följande anges: det huvudsakliga innehållet i utbildningen, krav på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs”. Sveriges universitets- och högskoleförbund rekommenderar att det ska framgå vad som normalt krävs för examen samt fördelningen mellan kursdel och avhandlingsdel¹.

Vid Högskolan Dalarna ska allmänna studieplaner innehålla preciserade urvalskriterier och rutiner för urvalsprocessen. De ska finnas tillgängliga på både svenska och engelska. Ansvar för beredning av allmän studieplan vilar på studierektor för forskarutbildning för respektive forskarutbildning och beslut på Forskarutbildningsnämnden².

Specifika anvisningar

Den allmänna studieplanen ska innehålla följande rubriker och det innehåll som beskrivs under respektive rubrik.

Ämnesbeskrivning / Description of subject

- Innehållet i forskarutbildningsämnet ska beskrivas översiktligt och dess avgränsning ska framgå tydligt.
- Forskarutbildningsämnets relation till området för examenstillstånd ska definieras.

Mål för utbildningen på forskarnivå/*Goals for postgraduate studies*

Målen för forskarutbildningen ska anges som förväntade studieresultat. Målen delas upp på examensordningens allmänna mål och de specifika som gäller för det enskilda forskarutbildningsämnet.

¹ Rekommendationer för utbildning på forskarnivå (REK 2011-3).

²Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna 2021-12-06 C 2021/1036

Allmänna lärandemål / General learning outcomes

- Här ska högskoleförordningens examensmål för licentiat- respektive doktorexamen återges³.

Lokala lärandemål / Local learning outcomes

- Här ska forskarutbildningsämnets mål anges. Dessa ska innebära en konkretion av examensordningens mål.
- Målen anges separat för licentiat- och doktorexamen.
- Målen måste vara examinerbara och uttryckas i meningar med aktiva verb som sätter doktorandens förväntade studieresultat i fokus.
- Målen kan, men måste inte, vara uppdelade på a) Kunskap och förståelse b) Färdighet och förmåga, samt c) Värderingsförmåga och förhållningssätt.

Antagning till utbildningen / Admission to the programme

Frågor om antagning avgörs av den enskilda högskolan⁴. Reglerna för antagning till forskarutbildning vid Högskolan Dalarna regleras av *Antagningsordning för Högskolan Dalarna – utbildning på forskarnivå*. Den allmänna studieplanen ska beakta detta styrdokument under följande rubriker.

Allmänt / General

- Här ska beskrivas att antagning till utbildning på forskarnivå sker antingen till licentiatexamen, 120 högskolepoäng, eller till doktorexamen, 240 högskolepoäng.
- Det ska framgå att de enda möjligheterna att bedriva forskarutbildning vid Högskolan Dalarna är att antingen ha en doktorandanställning eller inneha annan anställning där det finns sådana villkor att forskarutbildning kan bedrivas.
- Formerna för utlysning av doktorandanställning ska beskrivas.

Behörighetsvillkor / Qualifications

Grundläggande behörighet att antas till forskarutbildningen har den som har

1. *avlagt en examen på avancerad nivå*
2. *fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 högskolepoäng på avancerad nivå, eller*
3. *på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak liknande kunskaper*⁵.

Särskild behörighet gäller specifika krav för att antas till forskarutbildningsämnet. Enligt Högskoleförordningen ska de krav på särskild behörighet som ställs vara helt nödvändiga för att doktoranden ska kunna tillgodogöra sig forskarutbildningen. Kraven får avse:

1. *kunskaper från högskoleutbildning eller motsvarande utbildning,*
2. *särskild yrkeserfarenhet, och*
3. *nödvändiga språkkunskaper eller andra villkor som betingas av utbildningen*⁶.

³ Högskoleförordningen (1993:10), Bilaga 2 - Examensordning

⁴ HF, 7 kap., 37 §

⁵ HF, 7 kap., 39 §

⁶ HF 7 kap., 40 §

- Här ska beskrivas att det för att bli antagen till forskarutbildningen i forskarutbildningsämnet krävs att den sökande uppfyller villkor för både grundläggande och särskild behörighet och bedömas ha den förmåga som krävs för att tillgodogöra sig forskarutbildningen⁷.

Urval / Selection

Högskoleförordningen reglerar att urval av sökande ska göras med hänsyn till deras förmåga att tillgodogöra sig utbildningen och att den enskilda högskolan bestämmer vilka bedömningsgrunder som ska tillämpas vid prövningen⁸.

Exempel på bedömningsgrunder är:

1. *personlig lämplighet*
2. *tidigare studieresultat med särskild vikt på kvaliteten av examensarbete på avancerad nivå*
3. *förmåga till muntlig och skriftlig kommunikation på engelska*
4. *övriga meriter*

- Här ska beskrivas hur urvalsprocessen går till och efter vilka kriterier bedömning görs för att välja ut sökande till doktorandanställning.

Handledning / Supervision

- Här ska framgå att det för varje doktorand ska finnas en huvudhandledare och minst en biträdande handledare⁹ samt vilka krav som ställs på deras vetenskapliga kompetens, handledarkompetens samt övriga kvalifikationer.
- Det ska anges vilka gränser som gäller doktorandens rätt till handledning.
- Det ska framgå att prefekt utser preliminär huvudhandledare i samband med antagning.
- Det ska framgå att prefekt formellt utser huvudhandledare och biträdande handledare¹⁰ i samband med att den individuella studieplanen fastställs, vilket ska ske senast tre månader efter antagning.
- Det ska framgå att byte av handledare kan ske när som helst på doktorandens eller handledares initiativ med hänvisning till *Regler för byte av handledare*.

Utbildningens uppläggning / Programme structure

Allmänt / General

- Här ska regleras hur de 120 högskolepoängen till utbildningen för licentiatexamen respektive de 240 högskolepoängen till utbildningen för doktorsexamen fördelas på den obligatoriska kursdelen och avhandlingsarbetet.
- Det ska anges att en person får vara anställd som doktorand under sammanlagt högst åtta år men att utbildningstiden får förlängas om särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan vara sjukskrivning, tjänstgöring inom totalförsvaret, förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer samt föräldraledighet.¹¹

⁷ HF 7 kap., 35 §

⁸ HF 7 kap., 41 §

⁹ HF, 6 kap., 28 §

¹⁰ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna 2021-12-06 C 2021/1036

¹¹ HF 5 kap., §7

- Det ska anges att doktoranden får delta i undervisning och annat s.k. institutionsarbete i en omfattning av maximalt 20 % av den totala studietiden och kompenseras med motsvarande förlängning av studietiden¹².

Individuell studieplan / Individual study plan

Högskoleförordningen reglerar att det för varje doktorand ska upprättas en individuell studieplan som ska innehålla högskolans och doktorandens åtaganden och en tidsplan¹³. Den individuella studieplanen författas på en särskild blankett gemensamt av doktoranden och huvudhandledaren, varefter den fastställs av prefekt¹⁴. Innehållet i den individuella studieplanen framgår av *Instruktion för individuell studieplan (ISP) för doktorand antagen vid Högskolan Dalarna*.

Den individuella studieplanen ska regelbundet följas upp och efter samråd med doktoranden och dennes handledare ändras av högskolan i den utsträckning som behövs¹⁵. Studierektor för forskarutbildningen är ansvarig för att uppföljning sker enligt det intervall som prefekt beslutar¹⁶.

- Här ska finnas en generell beskrivning av vad den individuella studieplanen ska innehålla samt om det för det aktuella forskarutbildningsämnet finns speciella krav på innehållet.
- Det ska framgå att väsentliga avvikelser från individuell studieplan kan medföra att doktoranden avskiljs från tillgången till Högskolans resurser i enlighet med Högskoleförordningen¹⁷. Rutinerna för hur väsentliga avvikelser hanteras ska beskrivas.

Avhandling / Thesis

Avhandlingsarbetet är en central grund för examinationen av den forskarstuderandes måluppfyllelse. Inför beslut om licentiatseminarium och/eller disputation ska avhandlingsarbetet därför granskas med avseende på omfång och kvalitet utifrån vad som kan förväntas efter två/fyra års forskarstudier. Denna granskningsprocess kan ha något olika upplägg beroende på forskarutbildningsområde och akademisk disciplin. Oavsett granskningsprocessens utformning ska dock alltid extern sakkunniggranskning skett i granskningsprocessens slutfas.

- Här beskrivs de krav som ställs på omfattning och kvalitet på en licentiatuppsats respektive doktorsavhandling.
- De olika stegen för granskningsprocessen vid avhandlingsarbetets slutfas och av slutgiltigt avhandlingsmanuskript ska tydligt beskrivas.
- En avhandling kan skrivas antingen som monografi eller som sammanläggningsavhandling med ett antal vetenskapliga artiklar. Det ska framgå vilka av dessa möjligheter som är öppna inom forskarutbildningsämnet.

Kurser / Courses

Kurserna i forskarutbildningen består av obligatoriska och valbara kurser.

¹² HF 5 kap., § 2

¹³ HF 6 kap., 29 §

¹⁴ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna 2021-12-06 C 2021/1036

¹⁵ HF 6 kap., 29 §

¹⁶ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna 2021-12-06 C 2021/1036

¹⁷ HF 6 kap., 30 §

- Här ska anges omfattningen av kursfordringarna för licentiatuppsats respektive doktorsavhandling.
- De obligatoriska kurserna ska förtecknas. Kurser som ingår i doktorandens utbildning ska specificeras i den individuella studieplanen.
- Det ska anges att prefekt fattar beslut om tillgodoräkning och ämnesföreträdare harberedningsansvar. tillgodoräkning.¹⁸

Examenskrav / Degree requirements

För examen krävs att den forskarstuderande fått betyget godkänd på dels de kurser som bestämts i den individuella studieplanen, dels på licentiatuppsatsen eller doktorsavhandlingen.

Examinationen vid Högskolan Dalarna regleras av *Regler för examination på forskarnivå vid Högskolan Dalarna*.

- Här ska anges att licentiatuppsats ska försvaras vid ett öppet seminarium och doktorsavhandling vid en offentlig disputation samt att bedömningen görs med underkänd eller godkänd.
- Riktlinjer för sammansättning av opponent, examiner, betygsnämnd och ordförande ska redovisas.
- Om forskarutbildningsämnet ställer speciella krav på examinationen och/eller upplägg för licentiatseminariet och disputationsakten ska detta beskrivas här.
- Tidpunkt ska anges för när Forskarutbildningsnämnden senast kan fatta beslut om genomförande av licentiatseminarium och disputation.

¹⁸ Rektors och verksamhetschefers delegationer vid Högskolan Dalarna 2021-12-06 C 2021/1036